

Verbondsdoop of Geloofsdoop?

Hoe is het nieuwe verbond te vergelijken met het oude verbond? Is er een relatie tussen de besnijdenis en de doop? Een aantal theologische tradities binnen het christendom leert dat de doop in plaats van de besnijdenis is gekomen, en dat

beide tekenen laten zien dat iemand tot Gods volk behoort. De motivatie van deze gelovigen om hun baby's te laten dopen is dat ze deel kunnen hebben aan de zegeningen van Gods volk, en ze hebben ook de verwachting dat het kind als hij of zij opgroeit tot bekering zal komen. Past deze denkconstructie bij Gods Woord? We nodigen je uit met ons hierover na te denken.

1. Het oude en het nieuwe verbond

In Genesis 17 lezen we over Gods verbond met Abraham. God belooft Abraham dat (1) zijn nageslacht van God 'het land Kanaän als eeuwig bezit' zal ontvangen, en (2) God 'hun tot een God zal zijn'. Daarna kwam de besnijdenis voor alle mannen als 'teken van het verbond tussen Mij en u'. Dit verbond en deze besnijdenis hebben met het aardse volk en aardse beloften te maken. Daarna lezen we over een verbond met Israël via Mozes (2 Korinthe 3:13-15). Dit verbond en de Wet van Mozes hebben ook met het aardse volk en aardse beloften te maken. In Jeremia 31:31-34 vinden we Gods belofte voor een nieuwe verbond: 'Ik zal Mijn wet in hun binnenste geven en zal die in hun hart schrijven. Ik zal hun tot een God zijn en zij zullen Mij tot een volk zijn'. Het nieuwe verbond is door de Heere

Jezus ingebracht. Hij zei: 'Want dit is Mijn bloed, het bloed van het nieuwe verbond, dat voor velen vergoten wordt tot vergeving van zonden' (Matteüs 26:28). Het boek Hebrëeën heeft het veel over dit verbond om ervan te leren. Bijvoorbeeld, dat de Heere Jezus 'Borg' van dit 'beter verbond' is (7:22), dat Hij 'van een beter verbond Middelaar is' (8:6), dat het eerste verbond [via Mozes] niet 'onberispelijk' was (8:7), en dat het eerste verbond verouderd is verklaard: "En wat oud is verklaard en wat verouderd, staat op het punt te verdwijnen" (8:13). De apostelen beschreven zichzelf als 'dienaars van het nieuwe verbond' (2 Korinthe 3:6). De Heere Jezus is dus de Middelaar van dit nieuwe onberispelijke verbond, en het is alleen door geloof en bekering dat we aan dit nieuwe verbond kunnen deel nemen.

2. Welk teken past het best bij dit nieuwe verbond?

Abraham is de vader van twee soorten nageslacht: een aards of vleeselijk nageslacht, en een hemels of geestelijk nageslacht. Zijn aardse nageslacht is het volk Israël. Mannen van dit aardse volk hadden de vleeselijke besnijdenis nodig. Maar Abraham is ook de vader van alle gelovigen. Abraham was een gelovige voordat hij besneden werd, daarom kon hij ook 'een vader zijn van allen die geloven, hoewel zij onbesneden zijn' (Romeinen 4:9-12). Wij christenen zijn dus nageslacht van Abraham niet omdat we Joden zijn, ook niet omdat we besneden zijn, ook niet omdat we gedoopt zijn, maar omdat we hetzelfde geloof hebben als hij. 'Abraham geloofde God en het werd hem tot gerechtigheid gerekend. Begrijp dan toch dat zij die uit het geloof zijn, Abrahams kinderen zijn' (Galaten 3:6-7). Voor het oude verbond was de besnijdenis nodig. Voor het nieuw verbond is geloof nodig.

Het is opmerkelijk dat toen de Heere Jezus over het nieuwe verbond sprak, dit niet gebeurde toen Hij instructies gaf over het dopen maar over het heilige avondmaal. Hij nam brood "en nadat Hij gedankt had,

brak Hij het en zei: Neem, eet, dit is Mijn lichaam, dat voor u gebroken wordt. Doe dat tot Mijn gedachtenis. Evenzo nam Hij ook de drinkbeker, na het gebruiken van de maaltijd, en zei: Deze drinkbeker is het nieuwe verbond in Mijn bloed. Doe dat, zo dikwijls als u die drinkt, tot Mijn gedachtenis' (1 Korinte 11:24-25).

3. Komt de doop in plaats van besnijdenis?

In de Bijbel vind je nergens dat de doop in plaats van de besnijdenis gekomen is. Het idee dat de doop voor de christen is zoals de besnijdenis voor de Jood, is door een aantal theologen bedacht. Er zijn natuurlijk een aantal punten van overeenkomst, maar doel en symboliek zijn wel anders. Bijvoorbeeld, beiden zijn tekenen die door God gegeven zijn, beiden zijn eenmalig en hebben met een begin te maken. De besnijdenis was een teken dat God gaf aan de Israëlieten als teken van Gods verbond met Abraham. De christelijke doop is een teken dat God geeft aan de gelovigen als teken dat ze discipelen van de Heere Jezus zijn geworden. Maar er zijn ook belangrijke contrasten. De besnijdenis wordt alleen gebruikt voor jongens en mannen (en nooit voor meisjes en vrouwen), de christelijke doop is voor allen die geloven, jongens en meisjes, mannen en vrouwen. De besnijdenis was een daad van gehoorzaamheid van Joodse ouders. De doop is een daad van gehoorzaamheid van degene die gelooft. De besnijdenis voegt een persoon aan het volk Israël toe, het volk van God op aarde. De bekering (en niet de doop) voegt iemand toe aan de Gemeente, het Lichaam van Jezus.

In de Bijbel wordt het woord besnijdenis soms figuurlijk gebruikt, zoals in Deuteronomium 10:16: 'Besnijd dan de voorhuid van uw hart en wees niet langer halsstarrig'. Hoe is het in Kolossenzen 2:11-12 gebruikt? 'In Hem [Christus] bent u ook besneden met een besnijdenis die niet met handen plaatsvindt, door het uittrekken van het

lichaam van de zonden van het vlees, door de besnijdenis van Christus. U bent immers met Hem begraven in de doop, waarin u ook met Hem bent opgewekt, door het geloof van de werking van God, Die Hem uit de doden heeft opgewekt'. Hier is het duidelijk dat de besnijdenis niet naar de letterlijke besnijdenis van het verbond met Abraham verwijst, maar naar de bekering, 'een besnijdenis die niet met handen plaatsvindt'. Door gedoopt te worden, geven we uiting aan onze bekering door ons te identificeren met Christus in Zijn dood, begraving en opstanding (Romeinen 6:1-14).

4. Wie staat centraal in de doop?

Sommigen zeggen dat bij verbondsdooop (of kinderdoop) de verkiezende God centraal staat, maar dat in geloofsdooop de kiezende mens centraal staat. Dit is een

valse tegenstelling. In het proces dat een mens tot bekering brengt,

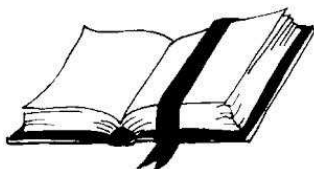
neemt onze Soevereine God altijd het initiatief. Maar voor de doop moet de mens altijd een keuze maken om in actie te komen. In de verbondsdooop nemen de ouders een beslissing, in de geloofsdooop neemt de bekeerde persoon een beslissing. Bij bekering vraagt de 'verkiezende God' in de persoon van Jezus Christus elke gelovige zich te laten dopen in de naam van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest. Wij, de 'kiezende mens', als gelovigen, moeten de keuze maken Hem te gehoorzamen en ons te laten dopen. Het gaat erom Zijn instructies te volgen. Dus in de geloofsdooop staan God de Vader en God de Zoon en God de Heilige Geest centraal.

5. Maakt God in de doop een belofte?

In het oude verbond maakte God een fantastisch belofte aan Abraham: 'Ik zal hun tot een God zijn'. In het nieuwe

verbond maakt God dezelfde fantastische belofte. Wie zijn de begunstigen van de beloften van het nieuwe verbond? De gelovigen. De apostel Paulus maakt dit duidelijk: 'Want u [de gelovigen] bent de tempel van de levende God, zoals God gezegd heeft: Ik zal in hun midden wonen en onder hen wandelen, en Ik zal hun God zijn en zij zullen Mijn volk zijn' (2 Korinthe 6:16). De tempel van de levende God is een mooie naam voor de samenvoeging van al de wedergeboren mensen. Dopen voegt niemand aan deze groep toe. Dit betekent concreet dat God geen belofte aan baby's maakt die gedoopt zijn, ook niet aan hun ouders. Bij verbondsdoopt is er geen 'ontvangst van een waardecheque' en bij bekering is er geen 'verzilving van een waardecheque'. God houdt verschrikkelijk veel van alle kinderen (met of zonder gelovige ouders) en gaat met liefde met hen om. Gods Geest werkt ook voortdurend in hun harten. En op het moment van hun bekering is de belofte van het nieuwe verbond meteen ook voor hen geldig: 'Ik zal hun God zijn en zij zullen Mijn volk zijn'.

6. Waren er baby's in de gezinnen die gedoopt werden?

Er worden in het Nieuwe Testament vijf situaties beschreven

waar een heel gezin werd gedoopt. Waren er baby's bij? In geen van die teksten worden baby's. De samenstelling van de gezinnen is onbekend. Wat kunnen we van deze vijf verhalen leren?

(1) Paulus doopte het gezin van **Stefanus** (1 Korinthe 1:16). We kunnen hier geen conclusies trekken omdat deze tekst geen informatie geeft over de samenstelling van het gezin.

(2) Petrus of zijn medebroeders hebben het huis van **Cornelius** gedoopt nadat ze de Heilige Geest hadden ontvangen (Handelingen 10:44-48). Omdat baby's niet in staat zijn om zich te bekeren en Gods Geest daarbij te ontvangen, kunnen

we concluderen dat er geen baby's werden gedoopt.

(3) **Crispus**, het hoofd van de synagoge, 'geloofde met heel zijn huis in de Heere; en velen van de Korinthiërs die Paulus hoorden, geloofden en werden gedoopt' (Handelingen 18:8). Allen in zijn huis geloofden en werden gedoopt. Omdat baby's niet in staat zijn om te geloven, concluderen we dat in dit geval geen baby's werden gedoopt.

(4) **Lydia** was een zakenvrouw, een purperverkoopster. Toen de Heer haar hart opende, werd ze gedoopt 'en haar huisgenoten' ook (Handelingen 16:14-15). Waren er baby's bij? Onwaarschijnlijk. Het feit dat een echtgenoot nooit wordt genoemd en dat ze Paulus en vrienden naar 'haar huis' (niet het huis van haar man of 'ons huis') uitnodigt, suggereert dat ze geen man had. Haar beroep suggereert ook dat ze geen moeder van kleine kinderen was.

(5) Toen Paulus en Silas bevrijd werden uit de gevangenis in Filippi, 'spraken zij het Woord van de Heere tot hem [de **bewaker**] en tot allen die in zijn huis waren' en daarna werd hij gedoopt met 'al de zijnen'. Waren er baby's bij? Nee, omdat al zijn huisgenoten oud genoeg waren om 'tot geloof in God' te komen (Handelingen 16:30-34).

Het is dus duidelijk dat geen van deze vijf verhalen gebruikt kunnen worden om kinderdoop of verbondsdoopt te ondersteunen.

7. Horen baby's en kleine kinderen bij het volk van God?

In Gods Woord is het duidelijk dat voor God het gezin heel belangrijk is, dat de Heere Jezus van kinderen houdt. De oproep om je te bekeren en je te laten dopen, en de zegeningen van vergeving en inwoning van de Heilige Geest is voor elke generatie: 'Voor u is de belofte en voor uw kinderen en voor allen die veraf zijn' (Handelingen 2:39). God heeft echter kinderen maar geen kleinkinderen. Bekering is iets persoonlijks. Om kind van God te worden is wedergeboorte nodig. En

toch is er een zegen van God voor kinderen met gelovige ouders. Maar die zegen komt niet door de doop. Merk op dat de ongelovige partner ook door God wordt gezegend, samen met de kinderen: 'De ongelovige man is geheiligd door zijn vrouw' (1 Korinthe 7:14). En we zijn het er allen over eens dat dopen niet past bij een ongelovige partner. Als de ouders gelovig zijn, groeien de kinderen op binnen de sfeer van Gods aanwezigheid. Voor hen is de stap naar een persoonlijk geloof veel makkelijker. Makkelijker maar nooit automatisch. Gelovige ouders hebben ook een verantwoordelijkheid in het geloof van hun kinderen. Ze kunnen niet voor hen in Christus geloven, ze kunnen niet het geloof geven als een erfenis, maar ze kunnen wel hen Gods Woord onderwijzen, dat Woord dat hen 'zalig kan maken' (Jakobus 1:21). Ze kunnen ook het voorbeeld van een godvruchtig leven aan hun kinderen geven, en in gebed voor hen volharden. Baby's en kleine kinderen van gelovige ouders horen natuurlijk bij Gods

volk. In veel kerken waar de geloofsdoop gepraktiseerd wordt, dragen ouders hun baby's aan de Heere op in

een gemeentelijke samenkomst. Dit is een goede, gezonde en mooie praktijk, maar wordt ook niet in de Bijbel vereist.

8. Is overdopen een optie?

De doop is een symbolische daad na de bekering waarbij een persoon in water ondergedompeld wordt om allen te laten zien dat de persoon nu een christen is. De opdracht van de Heere Jezus is zulke gelovigen te dopen 'in de Naam van de Vader en van de Zoon en van de Heilige Geest, hun lerend alles wat Ik u geboden heb in acht te nemen' (Mattheüs 28:19). In de Bijbel heeft de christelijke doop een nauwe relatie met geloof en met wedergeboorte maar nooit met

lidmaatschap van een plaatselijk gemeente of denominatie. Heb je de geloofsdoop al ontvangen? Het is voor altijd geldig. Je hoeft niet nog een keer gedoopt te worden als je naar een andere kerk of gemeenschap gaat.

Mensen die als baby's gedoopt zijn spreken soms over 'overdopen'. Dit kan verwarrend zijn omdat de doop een eenmalig symbool is. Als we concluderen dat de doop van baby's niet Bijbels is dan kunnen we het ook niet 'christelijke doop' noemen. Technisch gezien, bestaat 'overdopen' dus niet. De doop is eenmaal en voor altijd geldig. Als je het er nu mee eens bent dat de verbondsdoop geen Bijbels fundament heeft, dan kun je het ook niet beschouwen als een eerste doop.

9. Houding en gehoorzaamheid

De innerlijke houding en de geestelijke werkelijkheid is altijd belangrijker dan de externe en de symbolische. Het is belangrijker dat je wedergeboren bent dan dat je op een bepaalde manier gedoopt bent. We moeten niet oordelen over andere gelovigen die anders denken, en zeker niet de motivatie van gelovige ouders die met liefde en goed geweten hun kinderen hebben laten dopen in twijfel trekken. Sommigen die de verbondsdoop als baby's hebben ontvangen, vergelijken deze daad van hun ouders nu met het opdragen van kleine kinderen en zijn daarvoor dankbaar. Ze zien het echter niet meer als hun doop. We zijn wel persoonlijk verantwoordelijk om in gehoorzaamheid te handelen naar het licht op Gods Woord dat we ontvangen hebben. 'En wees daders van het Woord en niet alleen hoorders' (Jakobus 1:22). We hebben zeker Gods kracht en genade ervoor nodig. Ben jij als gelovige al gedoopt? Is het nu tijd om in actie te komen?

Philip Nunn
Eindhoven, NL
April 2015

Bron: www.philipnunn.com